ПРОЕКТ „ГРАЖДАНСКО НАБЛЮДЕНИЕ НА СЪДА В РАЗГРАД“ СЕ РЕАЛИЗИРА ОТ КОНСОРЦИУМ „ЦЕНТЪР НА НПО В РАЗГРАД“ И „БСЧИГП-КЛУБ РАЗГРАД“ СЪВМЕСТНО С ОКРЪЖЕН СЪД И РАЙОНЕН СЪД - РАЗГРАД

ГРАЖДАНСКИ НАБЛЮДАТЕЛ

http://court-rz.hit.bg

Август 2005

Съдържание:

2	Първото дело по Закона за защита срещу домашното насилие в Разград
3	Наблюдателите на съда в Разград разказват...
4	Повече за гражданското наблюдение в съда в Разград
4	Интервю с Вергиния Минчева-Русева, съдия в Районен съд - Разград
5	Интервю с Нели Генчева, председател на състава, гледал първото делао за домашно насилие в Разград
7	Длъжностна характеристика на доброволеца - граждански наблюдател
8	Закон за защита срещу домашното насилие
10	Сдружение „Център на НПО в Разград
12	Какво представлява проектът „Гражданско наблюдение на съда в Разград“

Как смятате, че се отразява присъствието на граждански наблюдатели в залата на работата на съдиите?

Наблюдателите са вежливи и притежават професионални качества. Съдиите не се притесняват, тъй като са свикнали работата им да се наблюдава.

Влияе ли наблюдението на дейността на съдиите и съдебните служители върху доверието в съдебната институция?

Едно такова наблюдение води до по-голямо доверие към съдебната институция.

Европейският съюз високо цени прозрачността в областта на правораздаването. Какъв ефект очаквате от този проект за съда в Разград?

Съдебната система ще бъде отговорна за своите действия, подобряване на правораздаването, повишаване обществената осведоменост и доверие на обществото в съдебната система.

Веселин СТОЯНОВ, председател на Районен съд - Разград

С подкрепата на Институт “Отворено общество” София, www.CourtWatch.OSF.bg

Сдружение “ЦЕНТЪР НА НПО В РАЗГРАД” е регистрирано в Разградски окръжен съд с решение №37/9 април 1997 г., фирмено дело 37/1997 г., данъчен №1174054483, БУЛСТАТ: Ю 116019267
Вписано в Централния регистър на юридическите лица с нестопанска цел за осъществяване на обществеполезна дейност под #20040427010 на 27.04.2004г.
Организацията е регистрирана като доставчик на социални услуги с Удостоверение 111/06.11.2003г.
България, Разград 7200, ж.к. “Освобождение” №34, партерен етаж, пк 237, тел: +359 (84) 661694, факс: +359 (84) 660668
Електронна поща: bafe@ngo-rz.org, web-site: court-rz.hit.bg

Първото дело по Закона за защита срещу домашното насилие в Разград

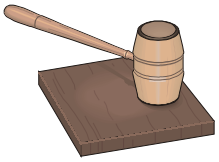

В резултат от активната дейност на Центъра на НПО по проблема за домашното насилие, в края на юни тази година състав на Разградския районен съд за първи път гледа дело по Закона за защита срещу домашното насилие. За помощ към магистратите се обърна 34-годишната Г. Х. от Стражец. Младата жена и двете й момчета - едното на 14 г., а другото на 17 г., са жертва на системно насилие от страна на бащата С. А. М. Центърът на НПО осигури на Г.Х. безплатна съдебна защита.

На 22 юни 2005г. в Разград бе гледано първото дело по Закона за домашното насилие. Състав на Районният съд в гр. Разград с председател съдия Нели Генчева издаде заповед, с която бившият съпруг на Г. Х. - С. А. М. се задължава да се въздържа от домашно насилие; отстранява се от съвместно обитаваното жилище за срок от една година. Наложена му беше и забрана да доближава бившата си съпруга и децата си на разстояние по-малко от 50 метра и да плати глоба от 200лв. Издадена е и съдебна заповед за незабавна защита, в която предупреждават осъдения, че при неизпълнение и констатирани нарушения, полицейските органи ще задържат нарушителя и ще уведомят незабавно органите на прокуратурата.

Г. Х. ползва социалните услуги на Дневен център за жени в неравностойно положение в с. Стражец от края на 2003г. За нея има изготвен индивидуален план, който съдържа информация за социалното й и семейно положение, подробно описание на вида и качеството на предоставяната услуга.

От началото на месец април 2005г. Центърът на НПО в Разград оказва подкрепа на Г. Х. от с. Стражец във връзка със защита срещу домашно насилие, упражнено от нейния бивш съпруг С. А. М. Той страда от шизофрения, често изпада в безпричинен гняв и тормози семейството си. С. А. М. многократно е лекуван в психиатрични клиники, но после се връщал у дома. През 2002г. Г. Х. се развежда с него. След развода децата остават при нея. Съдът постановява да живеят разделено - тя на първия етаж от къщата, а бившият й съпруг - на втория. Фактическа раздяла между нея и бившият й съпруг не настъпва. Напротив, проблемите се задълбочават. Той продължава да малтретира физически и психически нея и двете й деца. Г. Х. много пъти е споделяла на консултациите с психолог в Дневния център за жени в с. Стражец за трудностите и проблемите си. Г. Х. е пенсионирана по болест. Безработна е и не получава социална помощ, нито издръжка от бившия си съпруг. Сама отглежда двете си деца, които учат в Разград. Живее бедно, трудно се справя с издръжката на семейството, натрупала е дългове за ток, вода и телефон; не може да пазарува и хранителни продукти от селския магазин заради нараснали сметки.

Г.Х. потърси съдействие и подкрепа в Центъра на НПО в Разград с молба за предприемане на сериозни мерки за защита срещу бившия й съпруг. Тя се оплака, че той става особено агресивен след употреба на алкохол. Впоследствие на проблемите, те преживяват много тежко напрежението в къщи, спят трудно, децата не могат да участват пълноценно в учебния процес; нарушава се успеха им в училище, тяхното емоционално и психическо състояние. Заради проблемите си в къщи Г. Х. загубва работата си; изкарвала е прехраната си като охрана по програма на социалното министерство. Сега посещава курсове по цветарство, организирани от Дирекция „Бюро по труда“ срещу ниско заплащане.

Екипът осигури безплатна консултация с адвокат, съдействие за налагане спешни мерки съгласно чл. 76 от Закона за МВР срещу бившия й съпруг. Бе изготвена молба и до г-н Емил Чанков - директор на Териториална дирекция „Социално подпомагане“ за започване на производство за налагане мерки срещу домашно насилие, упражнявано системно от бившия й съпруг върху нея и децата й. Адвокат Пламен Петров изготви молба до Районният съд в гр. Разград за завеждане на съдебно дело.

Междувременно С. А. М. отиде да се лекува в специализирана болница в град Бяла, тъй като страда от шизофрения, която в голяма степен е повлияла на семейните му отношения. Имало е случаи, в които е душил, плашил с брадва и малтретирал психически близките си.

Центърът на НПО в Разград смята за успех оказаната подкрепа на жена, преживяла домашно насилие. По инициатива на организацията в Районен съд-Разград бе образувано и приключено по бързата процедура първото дело по Закона за защита срещу домашното насилие. С безрезервната подкрепа на екипа Г. Х. имаше възможност да получи безплатна юридическа помощ и закрила срещу извършено домашно насилие.

Лично мнение

Сали Хюсеин

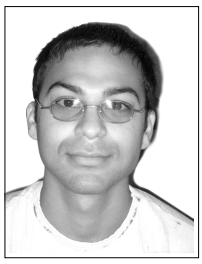

С проект „Гражданско наблюдение на съда в Разград“ могат да се постигнат много добри резултати. Нашият град определено има нужда от такъв проект. Като граждански наблюдател ми се е случвало неведнъж да не ме допускат в залата. Срещал съм трудности. Има съдии, които се отнасят много добре с нас и ни сътрудничат, но и има и други, с които работим трудно.

Съдът не покрива очакванията ми, по друг начин съм си представял. Очаквах по-добро отношение на служителите в тази институция към гражданите. Казвам го от позицията на гражданин. Усещал съм неуважение много пъти.

Ангелина Стоянова

На мен също ми беше много интересно и любопитно да присъствам на дела, защото до този момент не съм влизала в съда.

Има само един случай, в който не съм била допусната в залата. Причината беше, че делото се гледаше при закрити врати. Присъствах само на четенето на решението. На някои от делата се говори тихо и много неща остават неразбрани, а и често се цитират закони.

В случай, че имаме пропуски, в Районния съд разрешават да си допълваме информация от документите. В Окръжен съд срещаме проблеми, там това е възможно, ако е приключило делото.

Младен Минков

Участвам в проекта с желание и интерес с оглед на това да се запозная по-широко с дейността на съдебната система. От делата, на които съм имал възможност да присъствам, мнението ми за съдебната система и конкретно съда в Разград е положително. Не съм имал затруднения и пречки при запознаването ми с конкретни дела. Относно присъствието в съдебната зала - това се определяше от факта дали съдебното дело е открито или закрито. До известна степен е трудно на обикновените хора, незапознати със съдебната система да разберат първоначално какво се случва в залата. В много от случаите се говори тихо, цитират се точки от закона и това предразполага странични наблюдатели да не могат да си изяснят какви са обвиненията и как ще приключи делото. Не съм срещал трудности при общуването с адвокати и съдии.

Мима Иванова

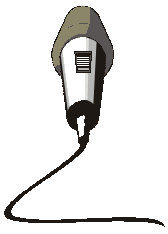

Посетила съм едно съдебно заседание. Нямаше никакъв проблем с достъпа ми до съдебното заседание. Съдията, който водеше процеса се съгласи да присъстваме. Направи ми впечатление, че се познават в детайли фактите по делото от съдебния състав. Стана ми ясно от начина, по който се задават въпроси. Страните по процеса бяха коректни една към друга, слушаха се внимателно. Липсваше достатъчно пространство за всички участници и граждани, присъстващи на процеса. Може би, защото залата е малка. Станах граждански наблюдател по обява. Беше за дела свързани с насилие върху жени. Аз самата съм преживяла такова насилие. Понеже знам как се чувстват жертвите, реших да участвам в това наблюдение, за да помогна с каквото мога като гражданин. Със съвет най-малкото. По някакъв начин трябва да се дава гласност на този проблем, да не се премълчава, за да можем да се борим с него, с агресията.

Пламен Петров

Съдът като важна обществена институция дължи отчетност на гражданите, което предполага присъствието на гражданските наблюдатели. Гражданското наблюдение на съдебната система дава възможност на хората сами да си съставят мнение за прозрачността и дейността й. Така ще се повиши и общественото доверие. Гражданските наблюдатели могат да бъдат полезни и в законодателната и изпълнителна власт. Личното ми мнение, е че наблюдението трябва да бъде насочено към това дали съдебното решение и съдебната заповед, са разбираеми за извършителя на домашно насилие и потърпевшите, спазването на мерките за закрила и за последиците от неизпълнението на заповедта. Познавам потърпевшата жена и многократно съм я консултирал в Дневния център за жени в село Стражец. Затова се наех да подготвя документите по делото й.

Повече за гражданското наблюдение на съда в Разград

Проект „Гражданско наблюдение на съда в Разград“ се реализира от Консорциум „Център на НПО в Разград“ и „БСЧИГП-клуб Разград“ съвместно с Окръжен и Районен съд - Разград. В рамките на изпълнението му, от 15 до 31 март тази година Центърът на НПО извърши независимо проучване на общественото мнение за дейността на двете институции. Попълнени бяха общо 194 анкетни карти от пълнолетни граждани, избрани по метода на случайния подбор. Според проучването, което се проведе в 14 основни района на града, над 60% от анкетираните се информират за дейността на съдебната система в Разград от средствата за масово осведомяване - телевизия, вестници, радио. Гражданите споделят, че първоначална информация за дейността на съда получават от местната телевизия и преса. В бъдеще посочват като най-желан източник телевизията. Следват личните разговори със служители на съда и вестниците.

67 души или 35 на сто от анкетираните граждани заявяват, че трудно намират информация за работата на съдилищата и услугите, които те предлагат. 95 от запитаните изобщо не са ги ползвали.

Според анализите на нашето изследване, гражданите искат информация и не знаят къде да я

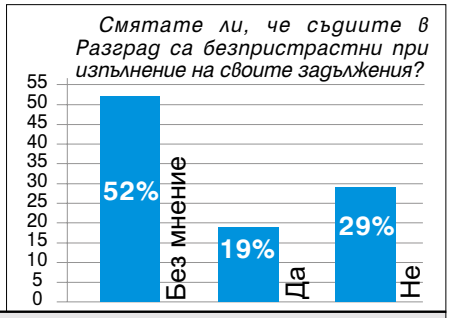

Позиции

Вергиния Мичева-Русева

Съдия в Районен съд - Разград

Съдия Мичева, запозната ли сте с проекта и какво е мнението Ви за него?

За първи път с проекта се запознах през ноември 2004г. на конференция „Гражданско наблюдение над съдилищата“ в София, организирана от Институт „Отворено общество“. В нея участвахме заедно с Вилдан Алиева - съдебен служител в Районен съд-Разград. Конференцията бе открита от Иванка Иванова, Директор Правна програма и Черил Томас, Директор Програма „Права на жените“ от „Адвокати за човешки права“ от Минесота, САЩ. Там се запознахме с целите на гражданското наблюдение над съдилищата в контекста на съдебната реформа в България, историята на гражданското наблюдение в Минесота, САЩ, пилотния проект във Варна и новите проекти в Разград, Бургас, Варна и София. Високо оценявам реализацията на проекта тук, тъй като смятам че той ще повиши прозрачността и ефективността на съдебната система в Разград и ще подобри публичния образ на съда в обществото.

Как гледате на присъствието на граждански наблюдатели в залата на съда?

Доволна съм от поведението на гражданските наблюдатели в съдебната зала. Всички са много тихи, коректни и не се намесват в работата на съда, което е особено важно за тяхната работа. Препоръките, които ще дадат гражданските наблюдатели, ще повишат работата на съда в Разград.

Системата Ви е сравнително затворена. Има ли бъдеще този проект и смятате ли, че ще подобри качеството на обслужването в съда?

Да, проектът има бъдеще. Много съдии не допускат гражданските наблюдатели в съдебните зали. Не трябва да се гледа на доброволците като на „натрапници“ и „контрольори“, а като на гражданска подкрепа за подобряване на дейността на съдебната система в Разград. Необходимо е време на гражданите и съдиите да осъзнаят полезността на гражданското наблюдение, тъй като това ще повиши капацитета на съдиите и качеството на обществените услуги, които предоставят.

Проектът трябва да продължи, защото сега се създават основите. Разград е един от четирите града, в които се реализира пилотната инициатива. Проектът е началото на създаване на успешно публично-частно партньорство между консорциума „Център на НПО в Разград“ и „БСЧИГП-Клуб Разград“ и Окръжен съд и Районен съд-Разград.

получат в достъпен вид. Налице е дефицит на осведоменост за дейността на съда и на информационната среда за гражданите.

145 от анкетираните смятат за необходимо Окръжен съд и Районен съд Разград да имат интернет-страница с основна информация за съдебните дела. Според 11 души това не е нужно, а 38 не са могли да преценят.

По-голяма част от запитаните са доволни от качеството на обслужването, любезността на служителите и компетентната информация, която са получавали в съдилищата. Лек превес на отрицателните отговори има само по отношение бързината на чиновниците.

Сред анкетираните има и голям процент от граждани, които не са ползвали услугите на съдебни служители и нямат мнение.

Голям процент от хората не

могат да преценят качеството на съдебния процес в Окръжен съд и Районен съд, вероятно също защото не са ползвали услугите на съда и не са имали взаимодействие със служителите. Обективността и безпристрастността на съдебния процес в Разград не могат да преценят повече от 1/3 /37.00%/ от анкетираните, а бързината на съдебните процедури - 1/3 от гражданите /31.00%/. Оценката за бързината на съдебните процедури е разпределена по равно и събира по 1/5 от гласовете - лоша според 22.00% от гражданите, задоволителна - за 20.00%, добра - 22.00% от анкетираните.

Голям е процентът от граждани - 66.00% посочили, че съдебните производства са бавни, не много бързи - е мнението на 25.00% от запитаните.

По-висок е процентът на заявилите задоволство от отношението на служителите в Окръжен съд Разград. Разликата между посочилите положителни отговори за дейността на служителите и тези, които отговарят отрицателно, е много малък - 11 човека.

160 души смятат, че е необходимо да има отделение за разглеждане на съдебни дела, свързани с насилие над жени. Според 173-ма от запитаните е нужно да има и специализиран състав за разглеждане на дела, свързани с насилие над деца.

Близо 1/3 от анкетираните поставят под съмнение безприс-

Съдия Нели ГЕНЧЕВА

Председател на състава, гледал първото дело за домашно насилие в Разград

Съдия Генчева, гледахте първото дело за домашно насилие в Разградския районен съд. Като председател на състава, как смятате, че се отрази присъствието на граждански наблюдатели в залата на съда на участниците в процеса?

Присъствието на граждански наблюдатели в съдебната зала на делото по Закона за защита срещу домашно насилие не създаде допълнителни притеснения за потърпевшата жена. Напротив, тя се чувстваше по-спокойно, по-уверена и сигурна в себе си, защото от Центъра на НПО тя получи подкрепа и съдействие при подготовката и подаването на молби до съответните институции.

По принцип делата по Закона за защита срещу домашното насилие са публични и се предполага, че всеки има достъп до заседанията, включително и гражданските наблюдатели. Те само наблюдават, регистрират и не участват в прекия процес и не притесняват страните по делото.

Ако съдите по конкретния случай, узрели ли са вече потърпевшите да говорят за този проблем и да търсят помощта Ви?

Гражданите нямат информация за възможностите, които им дава Законът за защита срещу домашното насилие. Специално по делото на Г.Х. голяма заслуга има Центърът на НПО в Разград, защото без тях потърпевшата нямаше да може да се подготви сама за това дело. Този закон трябва да стане публично достояние и да се популяризира.

Жената беше толкова отчаяна, гневна и ядосана, но не е имала притеснение да говори по случая. За първи път законът предоставя възможност съдът да постанови решение само въз основа на декларация на пострадалото лице, което улеснява търсенето на защита.

Приложими ли са мерките, предвидени в закона?

На този етап последните две мерки от закона не могат да бъдат приложени ефективно. Става въпрос за възможността извършителят на насилието да се задължи да посещава специализирани програми, както и за мярката за насочване на пострадалите към програми за възстановяване. Такива програми все още няма.

Как бихте убедили участниците в такива процеси да гледат позитивно на присъствието на граждански наблюдатели?

Бих обяснила, че присъствието на граждански наблюдатели в залата не би нарушило техните права. Те няма да изнесат данни, които да накърнят тяхната чест и достойнство. Гражданските наблюдатели не се интересуват от тях самите, а от конкретния случай, от процеса на водене на делото.

трастността на съдиите при изпълнение на техните задължения, което предполага и наличие на корупционни действия. Нямат наблюдение половината граждани.

Най-много от анкетираните - 107, са избрали да посочат като най-важно качество, което трябва да притежават съдиите неподкупността. Следват професионализъм, обективност на решенията и честност.

Добра оценка за професионализма на съдиите в Районен съд Разград поставят 44.00% от анкетираните граждани. Малко под 1/2 от гражданите дават добра оценка и на колегите им от Окръжен съд.

Сравнително висок е процентът на положителните отговори за наличието на корупция в съдебната система - 42.00%. 73-ма от всички анкетирани са заявили, че ако станат свидетели на даден или приет подкуп в съда, биха информирали медиите. 65 ще уведомят председателя на съда, а 47 - полицията. 10 на сто са категорични, че няма да реагират по никакъв начин. Налице е и доверие в неправителствения сектор, който може да окаже влияние върху подобряване на публичността и прозрачността в дейността на доставчиците на обществени услуги. БСЧИГП - Клуб Разград се ползва с авторитет сред обществеността и гражданите разчитат на подкрепа в случаите на корупция.

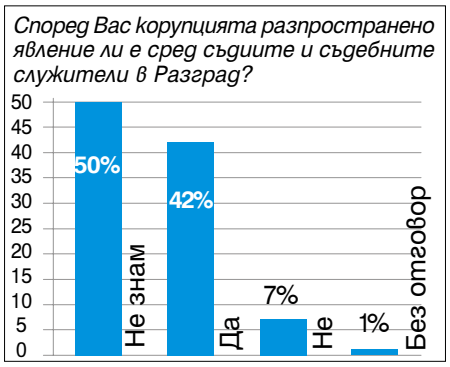

Според 50 % от анкетираните механизмите за прозрачност и отчетност на съда в Разград не са публични и достъпни за гражданите, а 12 на сто смятат тъкмо обратното.

Хората нямат голямо доверие в съдебната система в Разград - 42 % са отговорили отрицателно на този въпрос. Имат доверие и вярват в съда над 1/5 от анкетираните граждани.

Препоръките, които хората са дали за подобряване дейността на съда в Разград са насочени към компетентността, професионалното отношение към работата и закона. Сред посочените отговори фигурират и „Да няма расова дискриминация“ и „Намаляване до минимум на бюрокрацията“. Препоръчват се още по-качествени и бързи съдебни производства, както и ефективни присъди.

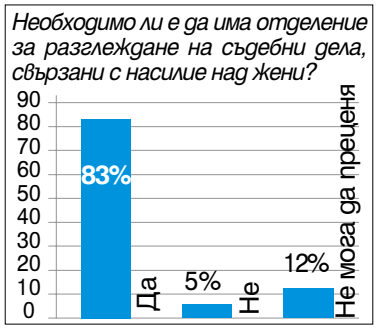

Най-активни в проучването, които са заинтересовани и съпричастни към проблемите на съда в Разград са гражданите между 25 и 50 години. Повечето от тях - 123, са жени.

Процентът на образованите граждани, които се интересуват от въпросите на съдебната система, е голям.

Резултатите от проучването показват, че гражданите са информирани и проявяват интерес към дейността на Окръжен съд и Районен - Разград. Отговорни са и предоставят препоръки за подобряване дейността на съдебната система в Разград.

Съдебните дела за насилие над жени и деца е важна тема, която изисква по-специално внимание и отношение. Анкетираните споделят, че е необходимо да има специално отделение за разглеждане на такива дела и работа с жертвите на насилие.

Гражданите се интересуват от законността и законовите уредби. Съпричастни са и споделят необходимостта от спазване на законите в страната. Препоръчват подобряване на процедурите по подбора на кадри в съдебната система, създаване на условия за професионално развитие, подобряване на офис техниката, с която работят съдебните служители.

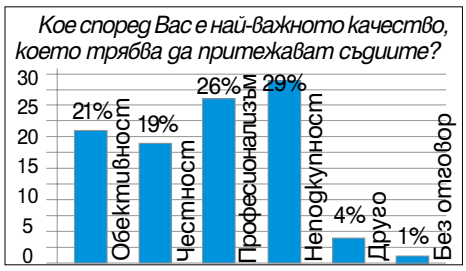

Гражданите добре оценяват професионализма на съдиите в Районен и Окръжен съд Разград, доволни са от обслужването на съдебните служители.

Обществените очаквания са свързани с повишаване на ефективността и качеството на услугите, които предоставят Окръжен съд и Районен съд - Разград. Да съдят с честност и справедливост, без расова дискриминация

Гражданите се нуждаят от внимателен подход към проблемите им, търпимост, толерантност и доверие.

Високо е доверието в местните медии като основен източник за получаване на информация за дейността на Окръжен съд и Районен съд - Разград.

Голям процент от анкетираните граждани смятат, че е много важно наличието на общодостъпна информация: информационни центрове, информационни материали, периодични отчети

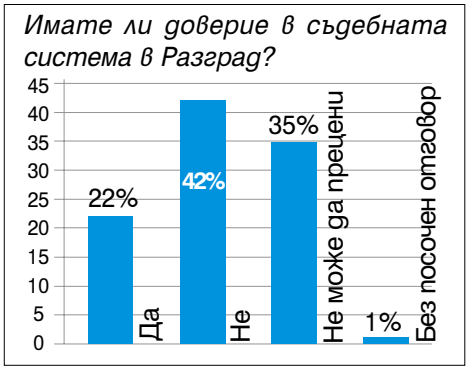

за резултати от съдебни производства, бюлетини и улеснен достъп до тях.

Преобладава мнението, че гражданите трябва да имат по-големи възможности да се информират за дейността на съдебната институция.

По-тясното и ефективно взаимодействие с полицейските структури е предпоставка за подобряване дейността на съда в Разград.

Продължава на стр. 11

ДЛЪЖНОСТНА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДОБРОВОЛЕЦА-ГРАЖДАНСКИ НАБЛЮДАТЕЛ

Центърът на НПО в Разград гарантира равни възможности на всички наети лица. Центърът на НПО в Разград стриктно спазва принципа на равнопоставеност в работната среда и не допуска дискриминация спрямо квалифицирани кандидати въз основа на раса, цвят на кожата, вероизповедание, пол, народност, възраст, увреждане, статутът на ветеран или въз основа на всякакви други признаци, установени и защитени от нормативни актове.

Наименование на длъжността: Доброволец-граждански набюдател в съдебна зала

Цел: Да следи съдебните дела като граждански наблюдател в град Разград, свързани с домашно насилие, сексуални престъпления и/или тормоз над деца и неполагане на грижи за тях, както и да съобщава съществената информация за проследяване на отделните случаи и регистриране на значими тенденции. Екипът на Център на НПО в Разград може да разпространи тази информация чрез бюлетини на Центъра, а също и на длъжностни лица, които имат власт да променят практиката и процедурите в съдебната система.

Месторабота: Офис на Център на НПО в Разград, Окръжен и Районен съд - Разград

Пряк ръководител: Координатора на проекта

Необходима квалификация: Интереси в областта на борбата с насилието, доброволческа работа, човешките права и системата за наказателно и гражданско правораздаване

Отговорности:

Да работи в удобно за него време и да идва в уречения час.

Да спазва правилата на съда и насоките на Център на НПО в Разград, когато се намира в съдебната зала и сградите на съда.

Да попълва всички формуляри за регистриране на наблюденията, да ги предава своевременно в офиса на Център на НПО в Разград и да докладва на сътрудниците на организацията след приключване на задълженията.

Да присъства като граждански наблюдател в съдебната зала в продължение на минимум дванадесет полудни в годината, като е желателно да са разпределени по един на месец.

Периодично да се запознава с материали на Центъра на НПО в Разград, за да бъде информиран за дейността на гражданския наблюдател в съдебната зала.

Да участва в поне три обучителни програми на Център на НПО в Разград на година.

Да продължи да се самообразова по въпроси, свързани с основната дейност на Центъра на НПО в Разград - относно работата на съдебната система, институционалните мерки за предотвратяване на насилието, цикъла на насилието, виктимизация, начините за поставяне на подчинено положение и създаване на чувство за безпомощност.

Оценка: Текуща като се взема под внимание качеството на попълнените и предадени формуляри, спазването на насоките и процедурите на съда и на Центъра на НПО в Разград.

Предимства: Положеният доброволен труд не се заплаща, но дава възможност на доброволеца да помогне за по-доброто третиране на жертви от съдебната система. Да научи повече за проблемите на домашното насилие, сексуални престъпления и/или тормоз над деца и неполагане на грижи за тях. Да допринесе за по-добрата реакция на съдебната система спрямо случаи на насилие срещу жени и деца. Да се среща с хора, които споделят неговите идеи и ценности. Да ползва безплатно по регламент офистехниката и интернет в офиса.

Мисията на Център на НПО в Разград е да подкрепя развитието на демократични институции в общността

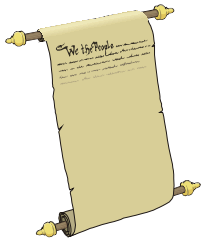

Защита срещу домашното насилие

Законът

От 29 март 2005 г. е в сила Законът за защита срещу домашното насилие. Той е първият специален закон, който урежда правно този социален проблем и регламентира ефективен и бърз механизъм за защита на жертвите от домашно насилие в България.

Законът в по-голямата си част е резултат от дългогодишната работа, лобирането и общите усилия на неправителствени организации, между които и Центърът на НПО в Разград. Домашното насилие е нарушаване на правата на човека със сериозни последици за жертвите и за обществото като цяло. Според социологическите проучвания между 26-28% от пострадалите от тормоз в дома си са деца, 38 на сто - възрастни хора. Най-честите жертви на насилие са жени - 43%. Всеки десети българин признава, че в определен период от живота си е бил жертва на домашно насилие, а над 30% от гражданите заявяват, че лично познават жертви на домашно насилие.

Защита срещу домашно насилие могат да поискат граждани, преживели насилие не само при бой, но и при психически тормоз или сексуално насилие. Право на защита имат жени, насилвани от настоящия или бившия си съпруг; лица, тормозени от роднини; деца, пострадали от своите приемни родители или настойници. В случаите на незабавна съдебна защита в кръга на лицата се включват също и брат или сестра, или лице, което е в родствена връзка по права линия без ограничения с пострадалото лице.

За да получат защита, пострадалите трябва да се обърнат към районния съд по настоящия си адрес или към Териториалните дирекции „Социално подпомагане“, които сезират правораздавателната институция. Производството по издаване на заповед за защита може да се образува освен по молба на пострадалото лице, и по искане на директора на дирекция „Социално подпомагане“.

Целта е Законът за защита срещу домашното насилие да стане основен инструмент и за ефективна защита на пострадалите, и за предотвратяване на актове на насилие в дома. Той дефинира широко домашното насилие като всеки акт на физическо, психическо или сексуално насилие, както и опита за такова насилие, принудителното ограничаване на личната свобода и на личния живот, извършено спрямо лица, които се намират или са били в семейна или родствена връзка, във фактическо съпружеско съжителство, или които обитават едно жилище.

Молбата се подава не по-късно от месец от случая на домашно насилие. В нея трябва да са посочени имената и адресът на пострадалия и насилника и каква е връзката между тях - семейна, родствена или фактическа и да се опише извършеното насилие. Районният съд разглежда жалбата най-късно до месец от нейното подаване на открито заседание. Законът предвижда бърза защита срещу домашно насилие, когато има данни за пряка и непосредствена последваща опасност за живота или здравето на пострадалото лице. В тези случаи районният съд в закрито заседание издава заповед за незабавна защита в срок до 24 часа от получаването на молбата или искането.

Законът предвижда четири санкции срещу насилниците - задължава ги да се въздържат от подобно поведение, отстраняване на извършителя от съвместно обитаваното жилище за определен срок, забрана за приближаване на извършителя до жилището, месторабота и места за социални контакти и отдих на пострадалото лице, задължаване на извършителя да посещава специализирани програми и във всички случаи задължително налагане на глоба на извършителя в размер от 200 до1000лв. Районният съд издава заповед за защита със срок на действие до една година. Заповедта за защита подлежи на незабавно изпълнение.

За издадената от съда заповед се уведомява пострадалото лице, насилника и органите по опазване на обществения ред и сигурността. Полицейските органи следят за изпълнението на заповедта и при нарушение от осъдения е предвидено задържане на нарушителя и незабавно уведомяване органите на прокуратурата.

Законът е публикуван в Държавен вестник, брой 27, 29 март 2005г.

http://court-rz.hit.bg

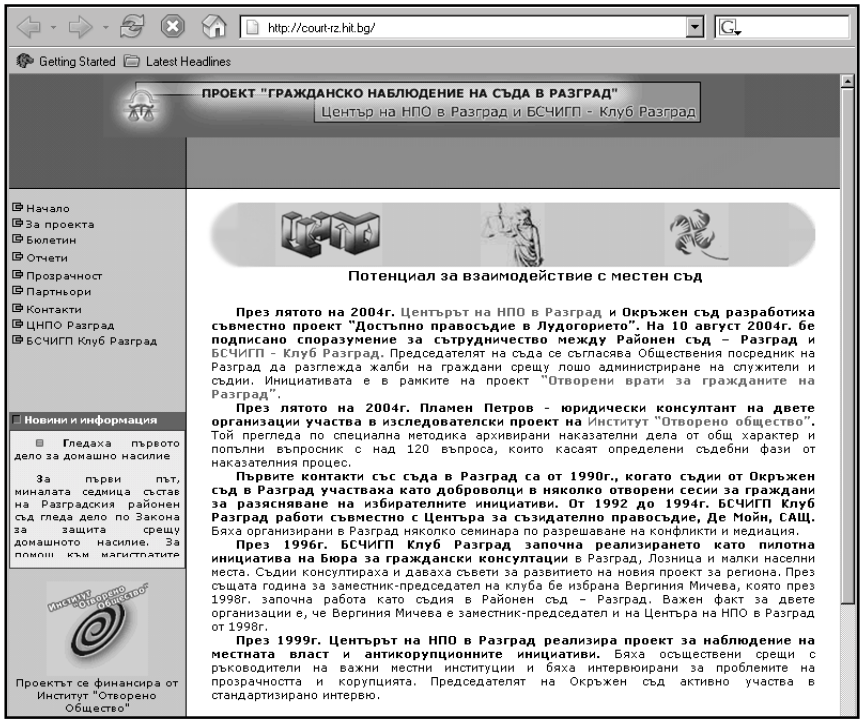

Интернет-страницата **http://court-rz.hit.bg** представя съвместната дейност на консорциум „Център на НПО в Разград“ и „БСЧИГП-клуб Разград“ с Окръжен съд и Районен съд-Разград по проект „Гражданско наблюдение на съда в Разград“, процеса на развитие на гражданското участие за повече прозрачност и публичност в дейността на местните институции и доставчиците на обществени услуги. Интернет-страницата е с цветен дизайн, предоставя полезна информация, в момента се разработва и версия на английски език.

Началната страница представя информация за потенциала на гражданския сектор за взаимодействие със съда в Разград, процеса на разработване на проекта и включване в програмата на Институт „Отворено общество“ - София, първите контакти със съда от началото на 1990г., Програмата за доброволци, Инициатива „Граждански организации“ за наблюдение на прозрачността на местната власт, ресурси на организацията. Страницата има връзка с националните мрежи „Полицията в близост до обществото“ и „Полицията в близост до малцинствата“, чиито член е Центъра на НПО в Разград от 2004г.

За проекта: Страницата представя резюме на проект „Гражданско наблюдение на съда в Разград“ - цели, задачи, дейности и очаквани резултати, информация за консорциума, който реализира проекта.

Бюлетин: Представя сключените споразумения за сътрудничество с Окръжен съд и Райнен съд-Разград, проучването на общественото мнение от март 2005г. и информация, публикувана в местните медии за първото дело в Разград, свързано със закона за Защита срещу домашно насилие.

Отчети: Страницата представя месечни отчети, информационен доклад и годишен отчет за дейността по проекта.

Прозрачност: На страницата е публикувано проучването на общественото мнение от март 2005г.

Партньори: Предоставя информация за Окръжен съд и Районен съд-Разград - партньори по проекта, годишните отчети за дейността им през 2004г.

Контакти: Страницата предоставя информация за съдебната регистрация на Центъра на НПО в Разград и БСЧИГП-Клуб Разград, адреси и телефони за контакти.

Център на НПО в Разград: http://ngo-rz.hit.bg. Представя дейността на организацията от началото на нейното създаване и процеса на нейното организационно развитие. Тя е с цветен дизайн, разполага с версия на английски език, снимки и полезни информационни материали.

БСЧИГП-Клуб Разград: http://bafe-rz.hit.bg. Представя дейността на организацията от началото на нейното създаване и процеса на нейното организационно развитие. Тя е с цветен дизайн, разполага с версия на английски език, снимки и полезни информационни материали.

„Новини и информация“ представят гледано за първи път дело от Районен съд-Разград, свързано със Закона за защита срещу домашното насилие.

Интернет-страницата има връзка с Институт „Отворено общество“, който от началото 1999г. подкрепя дейността на Центъра на НПО в Разград при реализиране на Програми за развитието на гражданското общество.

www.CourtWatch.OSF.bg

КОИ СМЕ НИЕ

Сдружение "Център на НПО в Разград"

Мисия: Нашата мисия като застъпник на гражданските организации е да осигурим квалифицирана подкрепа в областта на общественото развитие като паралелно популяризираме гражданското участие, демократичните институции и постигането на устойчиви резултати във всички сфери на признание и защита на човешките права.

Центърът на НПО в Разград в създаден да подпомага развитието на гражданското общество в област Разград. Организира тренинги за местни граждански лидери и подпомага усилията за укрепване капацитета на нестопанските организации и гражданския сектор в област Разград. В момента Центърът осъществява проект за консултиране на ромската общност, гражданско наблюдение над съда и подпомага местната полиция в Разград за развитие на устойчиви партньорства.

Членове: „Младежки Форум 2001 - Разград", Спортен клуб „Гладиатор", „Център за подкрепа на жени - с. Стражец", ИМКА Разград, БСЧИГП - Клуб Разград, „Тенис клуб - Разград, Сдружение „Майчина грижа", Дружество на дейците на културата, Есперантски дом за култура.

ЧЛЕНСТВО: От месец февруари 2005г. Центърът на НПО е активен член на Мрежата за социални услуги в България. От месец март 2004г. ние сме член на Регионалната мрежа „Полицията в близост до малцинствата", създадена в Букурещ, Румъния през месец май 2004г. Организацията е член на националната мрежа „Полицията в близост до обществото" и партньорската мрежа „За повече участие на гражданите в управлението".

ЦЕЛИ

Подпомагане развитието на демократичните институции.

Подобряване предоставянето на социални услуги и развитие на междусекторното сътрудничество за повишаване капацитета на гражданските организации.

Подкрепа на реформата в полицията, мотивиране на представителите на етническите общностите да сътрудничат на полицията и да изпълняват много и различни роли.

Съдействие за повишаване ролята на жените в етническите общности.

Подобряване взаимоотношенията между полицията и етничес-

ПРОЕКТ „ГРАЖДАНСКО НАБЛЮДЕНИЕ НА СЪДА В РАЗГРАД" СЕ РЕАЛИЗИРА ОТ КОНСОРЦИУМ „ЦЕНТЪР НА НПО В РАЗГРАД" И „БСЧИГП-КЛУБ РАЗГРАД" СЪВМЕСТНО С ОКРЪЖЕН СЪД И РАЙОНЕН СЪД - РАЗГРАД

СТАТИСТИКА НА ДЕЛАТА
В ОКРЪЖЕН СЪД И РАЙОНЕН СЪД-РАЗГРАД

От месец януари 2005г. до месец юли 2005г. по график планирани за наблюдение са били общо 30 дела.

От тях 16 в Районен съд - Разград и 8 - в Окръжен съд - Разград. Причина за разликата в броя на делата за наблюдение и фактически наблюдаваните дела е, че някои от тях са били насрочени за гледане най-малко два пъти през наблюдавания период.

Гражданските наблюдатели не са допуснати на общо 10 дела. Данните в картите за наблюдение са попълнени в деловодството на Районен съд-Разград.

За 4 дела са подадени молби до председателя на Районен съд-Разград за разрешение за допускане на гражданските наблюдатели на заседанията. Отрицателни са отговорите на резюмираните до съответните съдии молби от председателя на Районен съд-Разград.

Брой и видове дела за наблюдение в Окръжен съд-Разград и Районен съд-Разград

По чл. 99 (1) от Семейният кодекс - 10 дела
По чл. 100 от Семейният кодекс - 1 дело
По чл. 152 от Наказателния кодекс - 8 дела
По чл. 116 от Наказателния кодекс - 5 дела
По чл. 155 от Наказателния кодекс - 1 дело
По чл. 115 от Наказателния кодекс - 2 дела
По чл. 149, ал.1 от Наказателния кодекс - 1 дело
По Закона за защита срещу домашното насилие - 1 дело

ките малцинства.

Осигурява информационно, консултантско и техническо обслужване на своите членове, както и на гражданските организации с идеална цел от гр. Разград и региона, както и на НПО от България и от други държави.

Утвърждава името и мястото на неправителствените организации в обществото.

Подобрява контактите и сътрудничеството между своите членове, неправителствените организации, местните власти, бизнеса и гражданите.

Осигурява на Гражданските организации информация за възможностите за финансиране на проекти на гражданските организации, консултации по изготвяне на проекти, както и обучение по нестопански мениджмънт и маркетинг на организацията.

НАСТОЯЩИ ДЕЙНОСТИ

Проектът „Гражданско наблюдение на съда в Разград“, **http://court-rz.hit.bg**, ще активизира гражданското участие в процеса на съдебното производство, свързано с насилието над жени. Шест мотивирани доброволци взаимодействат със съда в Разград и изискват от него повече прозрачност в неговата дейност. Създаденият успешен модел на партньорство на съда в Разград и гражданския сектор ще променят чувствителността на обществото и различните институции към проблемите на жените, претърпели насилие и ще повишат доверието в съдебната система. Организира се: Периодично местно обучение на доброволците и екипа на проекта, Гражданско наблюдение на съда в Разград, Срещи със съдиите, доброволците и екипа на проекта за оценка на напредъка и планиране на следващия месец, Проучване на общественото мнение - Анкета, Листовка, Рубрика в Интернет-страница, Пресконференции, Съобщения за пресата, информационен доклад, месечни отчети.

Проект „Развитие на дневен център за жени в село Стражец“, **http://women-rz.hit.bg**. Дневният център се развива като трайна социална услуга за общността, която предоставя на жени безплатни консултации, съвети, информация, психологическа подкрепа и обучение, ангажира ги с обществено полезни и приятни дейности. В процес на създаване е социално предприятие към дневния център с подкрепата на Каунтерпарт - България, съвместно със сдружение „Център за подкрепа на жени в Стражец“.

Проект „Консултанти на ромската общност“, част от Националната програма „От социални помощи към осигуряване на заетост“. Две млади жени от ромски произход работят на трудов договор и предлагат безплатни консултации и съвети на ромската общност в село Стражец и град Разград.

Проект „Модел Успешна полиция Разград - развитие на устойчиви партньорства“, **http://ngo-police.hit.bg**, е съвместна инициатива на Центъра на НПО, РДВР Разград и Общински съвет Разград. Целта на проекта е развитие на устойчиви местни партньорства за активно включване на етническите групи при разрешаване на проблеми на сигурността и обществения ред в Разград. Проектът е продължение на успешно реализирани инициативи: „Увеличаване на обществената подкрепа за полицията в Разград“, „Заедно решаваме“ и „Модел Успешна полиция Разград“ (2000г. - 2004г.), съвместно с РДВР Разград. Дейности: Предварително обучение на представители на етническите малцинства за кандидатстване за работа в полицията; Обучителни програми с членове на Комисията за обществен ред и сигурност в Разград, Групата за подкрепа на полицията, етнически лидери и полицейски служители за общуване в мултикултурна среда; подготвяне Система за обществено наблюдение на полицията; Кръгла маса; Клуб „Млад откривател.

Повече за гражданското наблюдение на съда в Разград

Продължение от стр. 6

От участието си в проучването голям брой граждани научиха за дейността на Центъра на НПО в Разград и инициативите за подобряване на взаимодействието между гражданите и местната съдебна власт. Анонимността на проучването предразположи гражданите към откровеност. Препоръките са от особена важност за подобряване дейността на съдебната институция в Разград

Отговорната гражданска позиция показва готовност у гражданите да информират неправителствени организации, ако станат свидетели на даден или приет подкуп.

Обособяване на специализиран състав за разглеждане на съдебни дела, свързани с насилие над жени и деца.

Създаване на Интернет страница и периодичното й актуализиране е важна препоръка за получаване на информация за дейността на съдебните структури.

Обособяването на длъжност за връзки с обществеността ще допринесе за повишаване на прозрачността и публичността в дейността на съда в Разград и по-добро взаимодействие с граждани, медии и институции.

Да използват положителния опит на другите държави в своята работа.

Активно взаимодействие с полицията и полицейските служби.

Какво представлява проектът „Гражданско наблюдение на съда в Разград“

Проект „Гражданско наблюдение на съда в Разград“ се осъществява с подкрепата на Институт „Отворено общество, гр. София. Проектът се ръководи от Георги Милков за период от декември 2004г. до септември 2005г.

Проектът цели да активизира гражданското участие в процеса на съдебното производството, свързано с насилието над жени. Предвижда се шест мотивирани доброволци активно да взаимодействат със съда в Разград, за да изискват повече прозрачност в неговата дейност. Създаденият успешен модел на партньорство на съда в Разград и гражданския сектор трябва да промени чувствителността на обществото и различните институции към проблемите на жените, претърпели насилие и да повиши доверието в съдебната система. Организирането на ежемесечно наблюдение на съда в Разград и периодичните срещи с неговите представители; проучването на общественото мнение; издаването на бюлетин и листовка; организиране на пресконференции и други са конкретните дейности за популяризиране на проекта и подобряване качеството на обществените услуги, предоставяни от съда в Разград.

Цел:
Гражданско наблюдение на съда за установяване на прозрачност и отчетност на наказателното правораздаване в Разград.

Задачи:

- Граждански контрол на дейността на Районния и Окръжния съд в Разград - наблюдение на съдебните дела;
- Подпомагане процеса на събиране на информация и изготвяне на статистика по съдебни дела, свързани с насилие над жени;
- Подобряване качеството на съда по делата, свързани с насилието над жени. Подготвяне на предложения за практически решения на проблеми в съдебната система;
- Повишаване на чувствителността на обществеността в Разград към проблемите с домашното насилие и срещу дискриминацията над жените;

Целева група: Преки ползватели от проекта са: съдии и съдебни служители от Окръжен и Районен съд (30), повече от 20 жени, жертва на насилие, журналисти - 10.

Дейности: Периодично местно обучение на доброволците и екипа на проекта Гражданско наблюдение на съда в Разград. Срещи със съдиите, доброволците и екипа на проекта за оценка на напредъка и планиране на следващия месец, Проучване на общественото мнение - Анкета, Листовка, Рубрика в Интернет-страница и нейното ежемесечно актуализиране, организиране на пресконференции, Съобщения за пресата, Изготвяне на информационен доклад, месечни отчети, краен отчет.

Резултати от реализирането на проекта:

- Увеличена е ефективността на съдебната власт, улеснен е обществения достъп до съда и е повишено доверието на обществото в съдебната система в област Разград;
- Наблюдавани са повече от 20 дела в Окръжен и Районен съд в Разград за упражнено насилие над жени;
- Организирана е широка обществена кампания в област Разград за обсъждане на проблемите с насилието и дискриминацията срещу жени;
- Подобрена е прозрачността в работата на съда в Разград;
- Обучени са 6 доброволци, които са придобили полезни знания и умения, които активно участват в процеса на наблюдение на съда в Разград при водене на дела, свързани с насилие над жени;
- Събрана е голяма база-данни със статистическа информация, която се обработва с компютърна програма и се извеждат аналитични обобщения по проблемите на насилието срещу жени в Разград;
- Повече от 10 жени, жертви на насилие, са получили подкрепа и справедлив съдебен процес;
- Отпечатана е листовка с тираж 10000 броя, пълна цветност с информация, телефони и адреси на институции. Листовката предоставя информация на жените, претърпели домашно или друг вид насилие за възможностите за получаване на съдействие и компетентна съдебна защита по Закона за защита срещу домашното насилие.

С подкрепата на Институт “Отворено общество” София, www.CourtWatch.OSF.bg

Консорциум за изпълнението на проекта: Център на НПО в Разград и Българското сдружение за честни избори и граждански права - Клуб Разград. Водеща организация е Центърът на НПО в Разград. Двете организации са най-активните местни граждански сдружения в областта на развитието на местната демокрация и ресурсната подкрепа за гражданска активност в регион Разград.